

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
UNIWERSYTET MARIII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ



Міжнародна науково-практична конференція

# ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ КРАЇН



29–30 листопада  
2013 року

УДК 338(477)(063)  
ББК 65.9(4Укр)я43  
П 76

### **Організаційний комітет:**

- Ільчук Валерій Петрович** – д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів (Чернігів, Україна).  
**Кравчук Ганна Вікторівна** – д.е.н., проф., професор кафедри фінансів (Чернігів, Україна).  
**Войчеч Містерек** – доктор, доцент кафедри банківської справи (Люблін, Польща).  
**Шаповал Валентина Михайлівна** – д.е.н., проф., завідувач кафедри економіки підприємства (Дніпропетровськ, Україна).  
**Солодовнік Леонід Максимович** – д.т.н., проф., професор кафедри економіки підприємства (Дніпропетровськ, Україна).  
**Шишкіна Олена Вікторівна** – к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів (Чернігів, Україна).  
**Дубина Максим Вікторович** – к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів (Чернігів, Україна).

**П 76** **Пріоритети розвитку економіки України та інших країн** [текст]: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 29–30 листопада 2013 р. // Чернігівський державний технологічний університет. – Чернігів: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 228 с.

ISBN 978-617-7041-49-7

Викладено тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритети розвитку економіки України та інших країн», яка відбулася у м. Чернігові 29–30 листопада 2013 року. На конференції були розглянуті питання перспектив економічного розвитку України та світу.

УДК 338(477)(063)  
ББК 65.9(4Укр)я43

ISBN 978-617-7041-49-7

© Чернігівський державний технологічний університет, 2013



# ЗМІСТ

## СЕКЦІЯ 1. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА І УКРАЇНА

<b>Хоменко А.Ю., Бобось М.Л.</b> ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	9
<b>Мазило Т.В., Сейранов Ю.</b> РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ ЯК МЕТА ДОСЯГНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ .....	12
<b>Майгер В.М.</b> ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ .....	14
<b>Мартинюк Н.І.</b> ІСТОРИЧНА КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ПРИКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА .....	17
<b>Moiseeva N.A.</b> IMPORTANCE OF THE EU INTEGRATION PROCESS IN UKRAINE.....	20
<b>Нямещук Г.В.</b> МІЖНАРОДНА АКТИВНІСТЬ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У НАЦІОНАЛЬНИХ МЕТОДИКАХ ОЦІНЮВАННЯ УКРАЇНИ І РОСІЇ .....	22
<b>Радомський Д.В.</b> УКРАЇНСЬКА ЗОВНІШНЯ ТОРГІВЛЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ .....	23
<b>Силкін О.С.</b> БАНКІВСЬКА КРИЗА ТА ІНСТРУМЕНТИ АНТИКРИЗОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ .....	26
<b>Удуд І.Р.</b> ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМ БІЗНЕСОМ.....	27
<b>Фарбота Г.Р.</b> ЗНАЧЕННЯ ТОВАРООБМІННИХ ОПЕРАЦІЙ (БАРТЕРНИХ) У ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ НА СВІТОВІЙ АРЕНІ .....	29
<b>Черних В.В.</b> КЛАСТЕРНА КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН.....	31

## СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ПІДПРИЄМСТВ ТА ХОЛДИНГІВ

<b>Безуглий О.Ю.</b> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ДІЯльніСТЮ НАФТОГАЗОВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	34
<b>Бляшук С.Г.</b> ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК МЕТОД ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ .....	36
<b>Даналакі В.В.</b> УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В СИСТЕМІ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ .....	37
<b>Кирлик Н.В.</b> ОБҐРУНТУВАННЯ РІШЕНЬ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ НАПРЯМКІВ ІНВЕСТИЦІЙ В РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ .....	39
<b>Мартинюк О.М.</b> АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВА .....	42
<b>Ромусік Я.В.</b> ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	44



<b>Шокодько І.А., Рябенська М.О.</b> ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ .....	46
<b>Бондаренко О.В., Степанова А.О.</b> ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	48
<b>Шульгіна Т.С.</b> ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ .....	50

### **СЕКЦІЯ 3. ФІНАНСУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА СВІТУ**

<b>Бабіченко В.В.</b> СТРУКТУРА КАПІТАЛУ КОРПОРАЦІЙ ТА СУПЕРЕЧНОСТІ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ .....	53
<b>Багацька К.В., Коваленко О.С.</b> ТЕНДЕНЦІ РЕАЛЬНОЇ І ФІКТИВНОЇ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	54
<b>Грудзевич І.Т.</b> СЕК'ЮТИРИЗАЦІЯ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ПЕНСІЙНИХ АКТИВІВ .....	57
<b>Ziukina S.I.</b> FOREIGN INVESTMENTS IN UKRAINIAN AVIATION .....	59
<b>Колесник Т.В., Коваленко Т.В.</b> МЕТОДИ ДИСКОНТУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: СУТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ .....	61
<b>Шевцов Ю.О.</b> ВЗАЄМОДІЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ В МЕЖАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ .....	64
<b>Шевцова О.Й.</b> ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ .....	66

### **СЕКЦІЯ 4. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ**

<b>Бендерська В.І., Карлін О.Л.</b> УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ.....	69
<b>Бойченко М.В.</b> СИСТЕМНИЙ ТА ПРОЦЕСНИЙ ПІДХОДИ В УПРАВЛІННІ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	71
<b>Гришкін В.О.</b> ОЦІНКА ПОЛІТИКИ І РЕЗУЛЬТАТІВ СОЦІАЛЬНОЇ КОНВЕРСІЇ ЕКОНОМІКИ У ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ З ТРАНСФОРМАЦІЙНИМИ ПОТОКАМИ.....	73
<b>Деркач К.І.</b> ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ЛІДЕРСЬКИХ КОМПЕТЕНЦІЙ.....	76
<b>Ksyondzyk A.S.</b> TRANSPORT COMPANY MANAGEMENT: HOW TO CHOOSE A CARRIER AMONG COMPETITORS .....	78
<b>Москаленко В.О.</b> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АСИМЕТРІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ .....	80
<b>Олійник А.В.</b> АНАЛІЗ ЗАГРОЗ БАНКРУТСТВА ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ.....	82
<b>Рогатюк О.В.</b> ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ІНСТИТУТІВ ТА ІНСТИТУЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	85



Сидорченко Т.Ф., Криницька О.О., Фоменко В.А. ЗЕМЕЛЬНО-МАЙНОВІ ВІДНОСИНИ ЯК БАЗОВИЙ ЕЛЕМЕНТ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ.....	87
Бондаренко Н.М., Ушева Т.І. УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ .....	89
Шульженко Г.М. РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ БАНКІВ ЯК СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОВІСТЮ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ .....	91

## **СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ Й ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ**

Гриняк К.В. ПРОБЛЕМИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЯВИЩА СОЦІАЛЬНОГО ВИКЛЮЧЕННЯ НА РИНКУ ПРАЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОЛІТИКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАЛУЧЕННЯ В УКРАЇНІ .....	92
Grudzevych Y.I. HISTORICAL DEVELOPMENT OF ETREPRENEURSHIP: THE MAIN PHASES .....	93
Джалілов О.О. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА».....	95
Петров П.Ю. САМООЦЕНКА ЛИЧНИХ ДОХОДОВ.....	97

## **СЕКЦІЯ 6. ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ МАРКЕТИНГУ**

Давиденко О.Л. ФОРМУВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ АСОРТИМЕНТУ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА .....	100
Дзюбіна К.О., Глянцева О.І. ВПЛИВ ЗВОРОТНИХ МАТЕРІАЛЬНИХ ПОТОКІВ НА ЕВОЛЮЦІЮ СТРУКТУРИ ЛАНЦЮГА ПОСТАЧАННЯ .....	102
Козин Л.В. ВРАХУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ ПРИ РОЗРОБЦІ СТРАТЕГІЇ МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВА-ВИРОБНИКА .....	106
Поліщук І.І., Луценко К.В. ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ .....	108
Ткаченко О.В. ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ ПТАХІВНИЧОЇ ГАЛУЗІ.....	110

## **СЕКЦІЯ 7. РЕГІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК**

Аблязова Е.З. ПРОГНОЗУВАННЯ НАДХОДЖЕНЬ ВІД ПОДАТКУ НА НЕРУХОМІСТЬ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ .....	114
Василенко Д.В. ОЦЕНКА МЕЖРЕГИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ НЕРАВЕНСТВ КАК МЕТОД ВЫЯВЛЕНИЯ РЕНТЫ.....	116
Габрель М.С. ТРАНСФОРМАЦІЯ ГАЛУЗЕВОЇ СТРУКТУРИ РЕГІОНУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ .....	119



<b>Герасимів З.М.</b> РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА .....	12
<b>Голод А.П., Крадецька А.О.</b> ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ .....	12
<b>Кондратенко Н.О., Лук'янов В.І.</b> ЕНЕРГЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА РЕГІОНУ .....	12
<b>Откидач М.В.</b> ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ МЕТОДИК ВИМІРЮВАННЯ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У МАЙБУТНЬОМУ .....	12
<b>Попадюк Т.С.</b> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЗАРОБІТНОЮ ПЛАТОЮ ТА ВИВІЛЬНЕННЯМ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛТАСЬКОЇ ОБЛАСТІ .....	12
<b>Черновська М.М.</b> ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК ФІНАНСОВА ОСНОВА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ .....	13

## **СЕКЦІЯ 8. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

<b>Березюк С.В., Коберник О.В.</b> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ПЕРЕРОБКИ СОЛОМИ В ПАЛИВНІ БРИКЕТИ .....	13
<b>Булишева Д.В.</b> БАЗИСНІ СКЛАДОВІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕРИТОРІЙ МІСЬКИХ АГЛОМЕРАЦІЙ .....	13
<b>Копченко І.Е.</b> ПЛАТЕЖИ ЗА ЗАГРЯЗНЕННЯ ОКРУЖАЮЩОЇ ПРИРОДНОЇ СРЕДИ КАК РЕАЛИЗАЦІЯ КОМПЕНСАЦІЙНОЇ ФУНКЦІИ .....	13
<b>Пашечко О.А.</b> ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОПТИМІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ ТЕРИТОРІЇ .....	13
<b>Святохо Н.В.</b> ЩОДО ПИТАННЯ ПОБУДОВИ КОГНІТИВНОЇ КАРТИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА .....	13

## **СЕКЦІЯ 9. РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

<b>Круглова О.И.</b> РОЛЬ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ .....	13
<b>Леган І.М.</b> ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ, СУБ'ЄКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СКЛАДОВІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МОЛОДІ НА РИНКУ ПРАЦІ .....	13
<b>Мазярко І.С.</b> НЕОБХІДНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПОДАТКАМИ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ .....	13
<b>Морозова І.Л.</b> ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ .....	13
<b>Тхоревська О.В.</b> СУТНІСТЬ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЇЇ СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ .....	13
<b>Ушаповська А.В.</b> РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ .....	13



<b>Хлопоніна-Гнатенко О.І.</b> ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИЧИХ КООПЕРАТИВІВ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ .....	158
--	-----

**СЕКЦІЯ 10. ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ**

<b>Курило М.В., Айаб М.С.</b> ДЕМОГРАФІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ .....	161
---	-----

**СЕКЦІЯ 11. ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ**

<b>Бережанський М.М., Бондаренко В.М.</b> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ .....	164
--	-----

<b>Богашко О.І.</b> ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОБ'ЄКТИВНА ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ .....	166
--	-----

<b>Волкова М.В.</b> ІННОВАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ КОНКУРЕНТНИХ СТРАТЕГІЙ ПІДПРИЄМСТВА .....	169
--	-----

<b>Дивіліук А.А., Скорук О.П.</b> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ .....	170
--	-----

<b>Діденко О.М.</b> УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТОРА В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ .....	172
---	-----

<b>Довгань М.В.</b> ВЕНЧУРНЕ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ .....	173
--	-----

<b>Драчук Ю.З., Трушкіна Н.В.</b> МЕХАНІЗМИ ПОДАТКОВОГО СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ .....	175
--	-----

<b>Зелотий В.В.</b> ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ .....	178
--	-----

<b>Квасниця М.В., Дуб А.Р.</b> ІНВЕСТИЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ .....	179
---	-----

<b>Кірік А.Я.</b> ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЕКОНОМІЧНИХ ВУЗАХ УКРАЇНИ .....	181
---	-----

<b>Король С.П.</b> АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВИТКУ .....	183
--	-----

<b>Кравцова І.В., Донська Т.О., Гайворонська І.С.</b> ОЦІНКА РИЗИКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ТА ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ .....	184
--	-----

<b>Красноштан О.М.</b> ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ДЕННИМИ ШВИДКІСНИМИ ЕЛЕКТРОПОЇЗДАМИ – НОВИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ПАСАЖИРСЬКИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ .....	186
--	-----

<b>Леус М.М.</b> УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА .....	188
--	-----

<b>Македон В.В., Рубець Д.С.</b> ПЕРЕШКОДИ У СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ .....	191
--	-----

<b>Матюніна І.О.</b> ІНВЕСТИЦІЙНЕ РОЗВИТКУ СІВНАРСТВА НА КОМПЛЕКСАХ .....	192
--	-----

<b>Михайленко А.А.</b> ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА .....	195
---	-----

<b>Момчева А.М.</b> ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ .....	197
--	-----



по-перше, чинне інноваційне законодавство характеризується існуванням ряду незв'язаних між собою нормативних актів, які не мають однією концептуальної основи та механізмів здійснення практичної діяльності;

по-друге, порушується один із головних принципів систематизації законодавства з питань інноваційної діяльності, згідно з яким закони та підзаконні акти мають надавати узгодженість норм, цілісність предмета нормативного регулювання;

по-третє, не виконується принцип правового регулювання, згідно з яким нормативно-правова база інноваційної діяльності має бути стабільною;

по-четверте, процес формування нормативно-правової бази з регулювання інноваційного розвитку розвивається хаотично і дуже повільно, тобто не має адекватного та швидкого реагування на динаміку змін у цій сфері.

#### Список літератури:

1. Бочарова Н.В. Сучасна стратегія інноваційного розвитку Європейського союзу / Н.В. Бочарова // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2010. – № 1 (3). – Том 2. – С. 43-50.
2. Дегтяр А.О. Правове забезпечення державного регулювання інновацій в Україні / А.О. Дегтяр, О.І. Крюков // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – 9 с.
3. Державне регулювання інноваційної інфраструктури на регіональному рівні: монографія / О.Ю. Амосов, А.О. Дегтяр, Я.В. Календжян та ін.; за заг. ред. А.О. Дегтяра. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011. – 263 с.
4. Колесник О.П. Современное состояние нормативно-правовой базы научно-технической и инновационной деятельности Украины / О.П. Колесник // Бизнесинформ. – 2010. – № 3. – С. 7-12.
5. Кучерява З. Правове забезпечення інноваційного розвитку в Україні / З. Кучерява [Електронний ресурс]. – Матеріалу офіційного сайту Міністерства юстиції України. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/13958>.

**Богашко О.І.**

*кандидат економічних наук*

*доцент кафедри менеджменту*

*Європейського університету*

*м. Умань, Черкаська область, Україна*

## ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ОБ'ЄКТИВНА ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Сучасний стан економіки України характеризується поглибленням ринкових відносин та розвитком виробництва в умовах обмежених (в силу їх дороговизни) матеріальних ресурсів. Інтеграція України до світового економічного простору з високим рівнем конкуренції обумовила перехід від ресурсної до інноваційної моделі господарювання, яка передусім пов'язана з нагромадженням та ефективним використанням людського капіталу вітчизняної економіки.

Капітал (лат. capital – головний) – економічна категорія; створені людиною ресурси, що використовуються людиною для виробництва товарів і послуг, які приносять дохід [5, с. 213]. Капітал – кошти, цінні папери, нерухомість тощо як засіб одержання прибутку, доходу [1, с. 414]. Капітал, за К. Марксом – це вартість, яка приносить додаткову вартість. У ширшому аспекті під капіталом розуміється цінність, яка приносить потік доходу [6, с. 239].

Людський капітал – це категорія, що на сучасному етапі найповніше відображає науковий погляд на роль і місце людини в економічній системі. Основним у визначенні людського капіталу є поняття капіталу як «самозростаючої вартості». Із цих позицій людина набирає функцій капіталу лише тоді, коли стає суб'єктом економічної діяльності, тобто коли починає працювати, а інвестиції – приносити прибуток.

Людський капітал являє собою сукупність здібностей людини, які тісно пов'язані з його діяльністю. Однією з найважливіших властивостей людського капіталу є те, що він перебуває в безперервному розвитку. Людина здатна у відповідних межах керувати своїм



розвитком, застосовуючи саме ті здібності, які в даному випадку найбільш необхідні. Виокремлюють наступні види здібностей [4, с. 171]:

- інтелектуальні, які виявляються в здатності людини аналізувати й узагальнювати інформацію, яку вона має, та ту, яка надходить;
- трудові, серед яких переважають здібності обробки інформації щодо конкретних питань, за якими людина має вже достатньо інформації;
- фізичні, пов'язані зі здійсненням скоординованого впливу безпосередньо на предмети праці;
- інші здібності, пов'язані з тим, що деякі люди мають специфічні якості в значно більшій мірі, ніж інші.

Людський капітал у сфері економіки – це оцінка втілених у людині здібностей приносити дохід шляхом використання інтелектуальних, трудових та інших здібностей, а також ресурсів, якими розпоряджається суспільство.

Для аналізу умов формування та розвитку людського капіталу в різних країнах світу використовуються різні показники, зокрема: індекс розвитку людського потенціалу (англ. – Human development index), індекс якості життя (англ. – Quality of life index) та індекс людського щастя (англ. – Index of human happiness). Найпоширенішим показником, який дозволяє оцінити умови формування та розвитку людського капіталу є індекс розвитку людського потенціалу, який відображає середній рівень досягнень країни в трьох найважливіших елементах розвитку людського потенціалу: довгому та здоровому житті, яке вимірюється показником очікуваної при народженні тривалості життя; знаннях, що вимірюються рівнем освіченості дорослого населення та загальною кількістю тих, хто вступив у навчальні заклади; гідному рівні життя, який вимірюється показником ВВП на душу населення [2, с. 208].

Однак, як зазначає А. В. Переверзева в економічній літературі часто між поняттями «людський капітал» і «людський потенціал» ставиться знак рівності. Хоча ці два поняття подібні, проте це невірно. Незважаючи на те, що визначення людського капіталу і людського потенціалу схожі, між ними існує істотна різниця. Поняття людського потенціалу входить в поняття «людський капітал», оскільки в обох випадках розглядається людина з певною освітою, здоров'ям, вихованням, мотиваційними перевагами, але поняття людського капіталу стосується в більшій мірі економічної діяльності, тоді як людський капітал – це більше соціологічне і психологічне поняття [5, с. 67].

У теоретичному аспекті слід розрізнити поняття «людський капітал» за трьома рівнями:

- на *особистісному рівні* людським капіталом називаються знання та навички, які людина здобула шляхом здобуття освіти, професійної підготовки, практичного досвіду (використовуючи при цьому свої природні здібності) і завдяки яким вона може надавати цінні виробничі послуги іншим людям. На цьому рівні людський капітал можна порівняти з іншими видами особистої власності, яка приносить доходи, і його називають особистим, або приватним людським капіталом;

- на *мікроекономічному рівні* людський капітал являє собою сукупну кваліфікацію та професійні здібності всіх працівників підприємства, а також здобутки підприємства у справі ефективної організації праці та розвитку персоналу. На цьому рівні людський капітал асоціюється з виробничим і комерційним капіталом підприємства, бо прибуток отримується від ефективного використання всіх видів капіталу;

- на *макроекономічному рівні* людський капітал включає накопичені вкладення в такі галузі діяльності, як освіта, професійна підготовка та перепідготовка, служба профорієнтації та працевлаштування, оздоровлення тощо, є суттєвою частиною національного багатства країни. Цей рівень включає всю суму людського капіталу всіх підприємств та всіх громадян держави [7, с. 93].

Ми пропонуємо наступну структуру людського капіталу, що включає його класифікацію і поділ на види (рисунок 1), яка, в теоретичному плані, допоможе більш повно розкрити сутність даного поняття, а в практичному – забезпечить можливості державного регулювання його розвитку.





Рис. 1. Класифікація людського капіталу за рівнями використання та структура його видів

На наш погляд людський капітал – це соціально-економічна категорія яка характеризує сукупність сформованих і розвинутих унаслідок інвестицій продуктивних індивідуальних і суспільних здібностей, таких як, загальний стан здоров'я і фізична сила, освіченість і рівень інтелекту, трудовий досвід і працьовитість, організаційні і підприємницькі здібності, талант і обдарування, які цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері суспільного виробництва, сприяють зростанню продуктивності праці й завдяки цьому впливають на зростання доходів як його власника, так і суспільства чи нації в цілому.

#### Список літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. В. Бусел. – К.: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
2. Доклад о развитии человека за 2009 // [http://www.un.org/ru/development/hdr\\_2009\\_complete.pdf](http://www.un.org/ru/development/hdr_2009_complete.pdf)
3. Економічний словник-довідник / ред.-уклад. С. В. Мочерний. – К.: Феміна, 1995. – 368 с.
4. Каменецкий В. А. Капитал (от простого к сложному) / В. А. Каменецкий, В. П. Патрикеев. – М.: Экономика, 2006. – 573 с.
5. Переверзева А. В. Етапи формування людського капіталу / А. В. Переверзева // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського. – 2008. – № 3. – С. 66–84.
6. Словарь современной экономической теории / науч. ред. А. Г. Пивоваров. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 608 с.
7. Філатов В. М. Значення людського капіталу в забезпеченні інноваційного розвитку України // В. М. Філатов, Л. В. Височіна // Бізнес Інформ. – 2009. – № 12 (2). Т. 2. – С. 92–94.



Наукове видання

# **ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ КРАЇН**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**29–30 листопада 2013 року**

Друкується в редакційній обробці авторів.

Підписано до друку 03.12.2013. Формат 60x84/16.  
Папір офсет. Друк на дуплікаторі. Ум. друк. ар. 13,25.  
Наклад 100 прим. Замовлення № 0312.

Підготовлено до друку та видруковано:  
ТОВ «Видавничий дім «Гельветика»  
73034, Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а, офіс 105  
Тел. +38 0552 39 95 80  
E-mail: [mailbox@helvetica.com.ua](mailto:mailbox@helvetica.com.ua)  
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:  
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.